

УДК 621.311

І. В. Белякова, к.т.н., доцент, І. М. Сисак, к.т.н., доцент, В. А. Котюк
(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна)

АТОМНА ЕНЕРГЕТИКА УКРАЇНИ

I. Beliakova, Ph.D., Assoc. Prof., I. Sysak, Ph.D., Assoc. Prof., V. Kotiuk
NUCLEAR ENERGY OF UKRAINE

Атомна енергетика України бере початок із 1977 року. В цей рік було введено в експлуатацію перший енергоблок Чорнобильської атомної електростанції. Відповідно до планів розвитку атомної енергетики в колишньому Радянському Союзі на території України мало бути споруджено 9 атомних електростанцій. За період з 1977 по 1989 рік планувалося ввести в експлуатацію 16 енергоблоків загальною потужністю 14800 МВт на 5 атомних станціях: Запорізькій, Рівненській, Хмельницькій, Чорнобильській, Южно-Українській.

Зростаюча потреба в електроенергії сприяла швидкому будівництву атомних енергоблоків: на час техногенної аварії на четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС у квітні 1986 році в Україні перебувало в експлуатації 10 енергоблоків, 8 з яких потужністю 1000 МВт. З 1986 року і до 1990 року було введено в експлуатацію ще 6 атомних енергоблоків потужністю 1000 МВт кожний: три на Запорізькій АЕС й по одному на Южно-Українській, Рівненській та Хмельницькій АЕС. Після аварії на Чорнобильській АЕС, у серпні 1990 року Верховна Рада України оголосила мораторій на спорудження і введення в експлуатацію нових атомних енергоблоків, в результаті чого будівництво нових енергоблоків Хмельницької, Запорізької і Рівненської АЕС було призупинене.

Після скасування Верховною Радою України мораторію постали питання, пов'язані з відновленням і реконструкцією недобудованих енергоблоків. Спорудження і введення були необхідні насамперед для компенсації потужностей енергоблоків, що відробили свій ресурс, заміни блоків, що не задовольняють сучасним вимогам безпеки.

У 1993 році були відновлені роботи на 6-му блоці Запорізької АЕС, 4-му блоці Рівненської та 2-му – Хмельницької АЕС.

У жовтні 1995 року відбувся енергетичний пуск 6-го блоку Запорізької АЕС. Запорізька атомна станція із встановленою потужністю 6 млн кВт стала найбільшою в Європі.

Чорнобильська АЕС — перша українська атомна електростанція, експлуатацію якої припинено до закінчення проектного ресурсу. Нині три блоки станції перебувають на етапі зняття з експлуатації, зокрема, 2-й енергоблок – з 1991 року після пожежі у машинному залі, 1-й енергоблок – з 1996 року за рішенням українського Уряду, 3-й блок зупинено наприкінці 2000 року.

Після закриття Чорнобильської АЕС в Україні залишились в експлуатації 4 атомні електростанції: Запорізька, Рівненська, Хмельницька та Южно-Українська, на яких працює 15 ядерних енергетичних установок із загальною встановленою потужністю 13835 МВт.

Протягом тривалого періоду атомна енергетика забезпечує істотну частину загального виробництва електроенергії в Україні (до 60%).

При цьому важливим питанням залишається забезпечення об'єднаної роботи атомних електростанцій із іншими об'єктами об'єднаних енергетичних систем.

Передбачається реалізація схеми «Відокремленої роботи енергоблока №2 ХАЕС» з метою експорту електроенергії в країни ЄС і видачею потужності в

енергосистему Європейського Союзу по ПЛ-750 кВ «ХАЕС-Жешув», «ХАЕС - ПС Західноукраїнська».

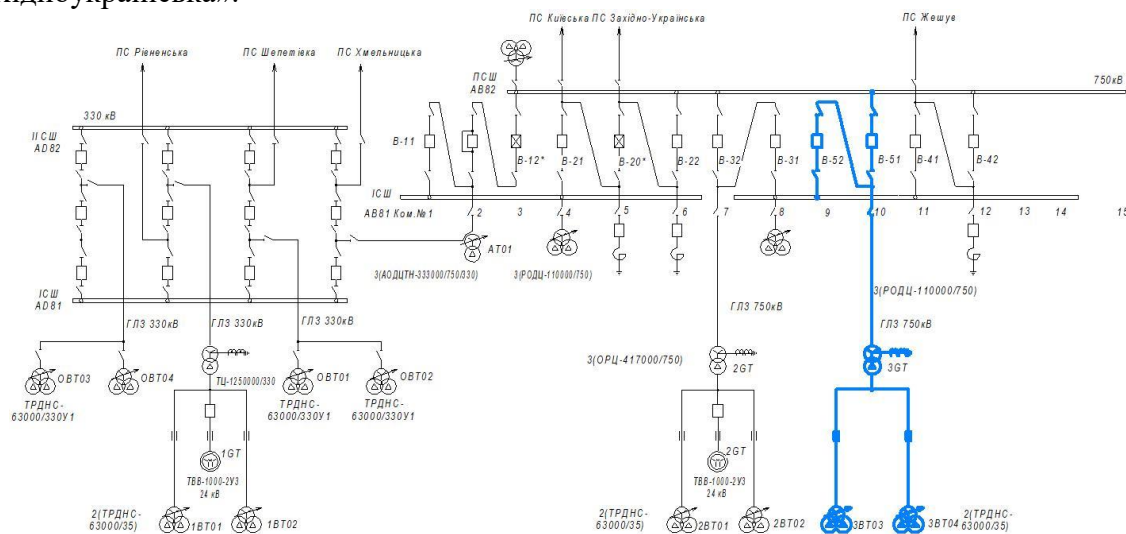

Рисунок 1. Головна схема електричних з'єднань підключення

Передбачається розділення збірних шин ВРП-750 кВ на частини:

- видача потужності в ОЕС України;
- видача потужності в енергосистему ЄС.

Передбачається розділення першої системи шин ВРП-750 кВ шляхом від'єднання шлейфів збірних шин в комірках № 6, 7, 8.

Передбачається виділення другої системи шин ВРП-750 кВ для ПЛ видачі потужності в енергосистему ЄС шляхом виводу з роботи вимикачів АВ03А (В-12), АВ05А (В-20).

Видача потужності ХАЕС з шин ВРП 750 кВ здійснюватиметься:

- у ОЕС України за схемою «блок автотрансформатор-через два послідовно включених вимикача АВ01А (В11), АВ04А (В21);
- у енергосистему ЄС по ПЛ ПС «Західноукраїнська» (Бурштинський енергоострів) за схемою «друга система шин - вимикач-лінія» і по ПЛ «Жешув» за схемою «два вимикачі на одне коло».

Трансформатор 3GT, що складається з трьох однофазних трансформаторів типу ОРЦ- 417000/750 У1, приєднується до відокремлених ділянок першої і другої систем збірних шин ВРП-750 в комірці №10, за схемою «два вимикачі на одне коло» гнучким лінійним зв'язком з частковим використанням проектних лінійних опор.

Оскільки ввід проектної ГЛЗ енергоблока №3 передбачений в комірку №11, для вводу ГЛЗ в комірку №10 знадобиться перенесення проектної опори.

Для відділення від енергосистеми України з боку напруги 6/0,3 кВ в якості резервних трансформаторів власних потреб енергоблока №2 будуть тимчасово, до введення енергоблока №3, використані робочі трансформатори 3ВТ01, 3ВТ02 і підвищуючий трансформатор 3GT.

Трансформатори 3ВТ01, 3ВТ00 будуть підключені до обмоток 24 кВ трансформатора 3GT, комплектними екранованими струмопроводами.

Література

1. Міністерство енергетики України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ. – Режим доступу: www.mev.gov.ua (дата звернення 12.11.2023) – Назва з екрана.
2. ДП НАЕК «Енергоатом» [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ. – Режим доступу: www.energoatom.com.ua (дата звернення 12.11.2023) – Назва з екрана.